

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERA:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULU XLIX.

ANUNCIURILE:

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publica

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 174.

Duminică, 3 (15) Augustu.

1886.

Valachii și Români.

(Oláh és Román.)

Sunt câteva săptămâni de când am citit un resumat din „Pester Lloyd“ publicat de „Românul“ și reproduș și de „Economia Națională“ din București că a apărut în Pesta sub titlul: *Román szomszédaink* (Vecinii noștri Români) o lucrare economică privitoare la *Tera românescă* scrisă de *Egán Ede*, care decă nu m înșelă trece înaintea Ungurilor ca competent în materie, pentru cuvântul, că ocupă o înaltă funcțiune la ministerul agriculturii în Pesta.

Iubitoru de a mi nutri sufletul mai multu cu cetitul decătu cu scrisul, mi-am procurat cartea.

Amaru m'am înșelat! În locu de a da într'nsa peste o espunere științifică și obiectivă, am gășit numai frase sfărătoare înflorite cu o mulțime de neadevăruri în ceea ce privesce starea lucrurilor în România.

E tristă când vedem omenii învățați, ca d. Egan, întemeiându-și lucrările lor *literare-economice* privitoare la *Tera-românescă* pe minciunile născocite de unu Vandory Lajos și răspândite prin diarele maghiare în asociațiune cu Moldovan Gergely, colaboratoru la gazetele unguresc dela Clușiu.

D. Egan, pare a-și fi pregătit lucrarea în vederea unor eventuale reînceperi de negoțări pentru reînnoirea convențiunii comerciale cu România și de aceea propune conaționalilor săi, ca și cu ocaziunea acelor eventuale negoțări să nu admită odată cu capul liberă înțrare a cerealelor și vitelor din România în Austro-Ungaria.

O asemenea concesiune dăce, d-sa, ar nimici pe agricultorii maghiari, pentru motivul, că România e superioară Ungariei atât în ceea ce privesce calitatea solului, curgerea rîurilor, eficiențata muncii, micimea impozitelor, căci în România darea de pământu e numai de 12%, ér în Ungaria e de 37%, și sporirea prea mare a rassei române, câtu și în ceea ce privesce escelele sale căi de comunicațiune pe cari „Ungaria nici peste o sută de ani nu le va pute avé și cari facu ca România să se afle cu multu mai în întrulu Europei și cu multu mai apröpe de statele apusului decătu Ungaria. *Mergëndu cineva în Orientu se găsece în Occidentu.*

„A admite României, care produce atât, de ușor și încă într'unu stilu americanu, urméză d. Egan, ca să-și introducă liberu productele și vitele sale la noi, n'ar fi decătu a îngreua fără nici unu motiv (!?) lup-ta de existență a agriculturilor Ungari chiar în această importantă epocă de tranzițiune și de schimbare a sistemului la noi.

Autorul plecându dér din această premisă propune ca Austro-Ungaria să *impună*, după placu o convențiune României fără ai face cea mai mică concesiune, căci dăce d-sa:

Nici odată generositate și indulgență n'a gășit unu pământu mai neroditoru ca celu românescu. Față cu Români nu trebuie să ne folosim de altu mijlocu decătu de acela: să le impunem. Pentru a le pute impune și pentru a-i pute ține în frâu fiă cu buna séu cu réult, trebuie mai înteu să-i cunoșcem.

Prin urmare în scopul de a cunoșce pe Români, d. Egan a umblat totă Muntenia și trei părți din Moldova și dăce că s'a convinsu la fața locului că în România se găsece peste 300,000 Unguri din tôte treptele societății, cari au contribuit în modul celu mai puternicu la propășirea civilisătoare a statului român.

Totu d-sa ne mai spune că unu Unguru în România lucréză într'o di câtu 2 Bulgari și câtu 2 și jum. Români, așa că la o mașină de treierat lucrul pe care trebuie să-lu facă 38—40 Bulgari séu 56—60 Români flă isprăvescu 30 de Unguri. Pentru acestu motiv Ungurii

avëndu o mare trecere în România, Sécuii emigréză cu dröia, și că între toți Ungurii aședăți în țera cei mai valoroși sunt economii de vite din „*Silistria* (?) în Transilvania“.

Din aceste reese evidentu că d. Egan cu intențiune se preface a nu cunoșce geografia Transilvaniei când confundă comuna *Seliște* cu comuna *Silistria* din Bulgaria și o face acésta numai i scopul bine precugetat că să pötă trece în cartea sa pe toți Români transilvăneii domiciliați în România ca fiindu Unguri, pentru ca cu ajutorul acestei falsificări a adevărului să pötă sări dela *știința economică* la *politica soviniștă maghiară*, inventându o cestiune maghiară în România care nu esistă și pe care o tratéză în capitolul V alu cărții sale sub titlul:

Cestiunea maghiară în România și cestiunea română în Ungaria.

Ajungëndu la acésta parte a cărții d-lui Egan, ceru voiă cetitoriloru că să-mi permită a-i întreținé mai lungu cu acestu capitolu.

Pentru dovedirea afirmațiunii sale că esistă „o cestiune maghiară în România“, autorul menționat, susținëndu că în *Tera-românescă* cei mai destoinici și mai onești aréndași și administratori de moșii aru fi Unguri pune în vederea cetitoriloru următoarele *bărfeli băbesci*:

În *Tera-românescă* se găsece astfel de Unguri, încatu primul-ministru câtu și primii președinți de tribunale simțescu cei mai onorați putendu-i numera printre amicii lor. Acești Unguri la alegeri potu să dobore séu să alégă după placu ca deputați pe magnații români. . . . Cine nu crede n'are decătu să întrebe pe moștenitorul tronului Ungariei, care cu ocaziunea petrecerii sale în București s'a convinsu că Ungurii din România facu tală numelui ungurescu. . . .

Cu acea ocaziune colonia maghiară din București prezentându-se prin o delegațiune la Palatu Alteța Sa moștenitorul tronului Ungariei a întrebatu pe unulu din delegați cu numele Debreczeni, de profesiune feraru, că unde s'a născutu; acesta a răspuns: „La București Maiestate, dér pentru aceea sunt cu trup și cu sufletu Unguru!“ La aceste cuvinte moștenitorul a început să plângă, ér regele României privindu lu i-a adresat cam următoarele cuvinte:

„Acești sunt omenii mei cei mai buni, n'am nici „o supérare cu ei. Trăesc și muncesc în linisce. Ei sunt agricultori, ingineri, industriași și muncitori. Fiecare își îndeplinece în consciință datoria și ce e mai „caracteristicu pentru ei, este că nicodată vre-unulu din „supușii mei Unguri nu m'a cerutu nimic. Nu sciudeu ce am face decă Ungurii ar părăsi țera!“

Pentru ca aceasta născocire, care séménă ca ou cu ou cu o poveste din o miă și una de nopti, să întémpine creșmémentu la cetitorii săi, d. Egan are cutezarea să desfidă pe ori ce Român ca să lu desmintă decă lucrul nu s'a întémplat astfelu cu ocaziunea acelei recepțiuni?

Eu, în calitate de corespondentul la mai multe diare, între cari reprezentam și „*Gazeta Transilvaniei*“, eram față la acea recepțiune și declaru pe cuvântul meu de onóre că n'am vedutu nici pe Alteța Sa moștenitorul Tronului Austro-Ungariei plângëndu nici pe Maiestatea Sa regele României nu l'am auditu rostind asemena cuvinte inventate de Vandory Lajos și transmise d-lui Egan ca să *debuteze într'unu pretinsu opă literaru cu ele.*

Cu chipul acesta d. inspectoru regalü Egan Ede, dovedește a nu avé nici cea mai elementară noțiune despre formele cari se observă la recepțiunile oficiale unde nu se încingü conversațiuni *à la Peleskei Notarius* dela *Pankota*. Trebuie ca cineva să fiă lipsitu de buna creștere și de bunulu sémțu ca să cuteze a înainta prin cărți tipărite asemeni neadevăruri.

Totu în acestu capitolu d. Egan pentru caracterizarea relațiuniloru dintre Români și Un-

guri, din punctu de vedere ungurescu, reamintescă că în mare parte locitorii Moldovii erau Unguri și acum n'au mai remas decătu vre-o câteva sate.

E interesant, — dăce autorul desu pomenitu, — că pe când în satele protestante din România, preoții și învățatorii sunt fără esceptiune maghiari, în același timp locitorii catolici s'au valahisat prin influența preoților și dascaliloru lor valachi catolici.

Aceste rânduri le supun cu totu dinadinsulu meditațiunii acelu cari combatu cu atăta inverșunare pe preoții și învățatorii români greco-catolici de pe la scölele catolice din România.

Autorul în legătură cu clerulu catolicu mai acusă ca ajutatori contra Ungurilor și pe Români veniți din Transilvania, între cari, dăce elu, unii sunt gazetari și că acești gazetari au trebuit să fugă din Ardealu deörece erau *certați cu codicele penalü* (?)

Sunt gazetaru mai bine de 12 ani și nu cunoscü nici unu colegu care ar fi venit aici pentru că s'ar fi certat dincolo cu codicele penalü; dér cunoscü destui Unguri cari făcëndu dincolo cunoscință cu regimulu penitenciareloru au venit în România ca să facă gloriă numelui maghiaru. Vestitulü Pausz, după ce a mănăcatu banii copiiloru români orfani din Bănatu și după ce și-a făcutu dincolo anii prescriși de *codulu penalü*, astădi se află aici și încă bine aședat, pentru ca mâne-poimâne să descrie și elu *Tera românescă* cum o descria *Vandory Lajos*, care din norocire astădi se află în Belgrad.

Pentru a ilustra cum tratéză d. Egan pe Ardelenii din România lasu să vorbescă însuși d-sa aici după cum urméză:

Capii partidului iredentistü nu sunt din România, dăce d. Egan, ci nisce indiviđi fugiți din Ardealu și Bănatu, cari se dau ca martiri ai barbariei Ungurilor. Sunt nisce gazetari, advocați falimentari, dascali dați afară, notari infierați și alte asemenea esistențe indoiöse, cari au luat-o la picioru din Ungaria. Cuibulu lor astădi nu mai e în Blasü, ci acésta nobilă companie trebuie acum aruncată în aeru în București. *Acești operațiune ori câtu s'ar părea de grea nu e cu neputință (!!!)*

Eu sunt Român și d. Egan e Unguru și ca să nu se dăce, că-lu combatu din ură și pasiune lasu să otărăscă între noi un alu treilea cu totulu imparțialu în cearta noastră; și acesta este d. Dr. *Wilhelm Lauser*, autorisatul publicistü din Viena, care în cartea sa apărută anul acesta la Viena sub titlul: *Ein Herbstausflug nach Siebenbürgen*, editată de *secțiunea din Viena a societății transilvane Carpatine*, iată cum se exprimă în privința Românilor ardeleni, indiferent decă trăesc în România séu în Transilvania:

Români ardeleni astădi nu ni se mai presentă ca o turmă nepăsătoare care cu înlesnire ar putea fi ținută în frâu și care ar primi cu bucurie ca să facă parte din națiunea maghiară. Unulu dintre cei mai de frunte Români din Ardealu imi spunea cu fală că între conaționalii săi se găsece mai puțin renegați decătu între Germani și că e o nenorocire pentru Unguri că nu voru să credă că de unu șiru de ani încöce a crescutu la Români o clasă cultă care *neputëndu esista printre Maghiari trebuie se emigreze la frații săi din România*. Numérulu meseriașiloru ardeleni Români astădi în București e mai mare de câtu alu acelu în totă Transilvania. Români transilvăneni stăpănesc în mare parte piața din Galați, Brăila, Ploesc, Craiova și Giurgiu. *Astădi pe toți aceia*, cari în deceniile din urmă și-au făcutu studiile și au primitu titluri academice de pe la câte o scölä superioară germană, îi găsim în România ca profesori, ingineri, arhitecți, medici, advocați și judecători. Numérulu așa numiților emigranți inteligenți în România se urcă la 15,000 și numérulu anual alu acelu cari în fiă care anu emigréză din Transilvania la frații lor în România se urcă la 25,000.

Noi însé trebuie să vedem în împrejurarea că pun-

tul de gravitate alii culturei Rumânilor ardeleni se strămută din Transilvania în România unii periculi cu mult mai mare decât în proclamațiunile unor capete stricate.

Prin urmare distinsul publicist vienesu, d. dr. Lauser prin sentința de mai sus a sfârșit aserțiunile d-lui Egan pe care le-a redus la zero și mie nu mi-a mai rămas decât de a întreba pe d. inspectorul din Pesta, care ȳice:

Cu Valachii am putea trăi d'ér cu Românii nu! se binevoescă, într'o viitoare edițiune a cărții sale alcătuite dintr'unu mixtum compositum literar, scientific, economic, politic și povești băbești, să ne lumineze, care sunt Valachii și care sunt Românii?!

Frâncu-Moșul.

Monarhul și cestiunea armatei.

Foia oficială ungurească »Bdp. Köz.« dela 11 August publică autograful regesc, adresat ministrului președinte unguresc, ce ni s'a comunicat prin telegramă. ȳta autograful în întregul său cuprinsu:

Iubite Tisza!

Cu părere de rău am observat, că nise schimbări făcute în timpul din urmă în personalul militar au dat pricină la diferite mistificațiuni, care ar pute să ducă la o neînțelegere și neliniștire și rătăciră a opiniunii publice, precum și la o regretabilă turburare a bunei înțelegeri ce a existat până acum între populațiune și armată în țările Coronei Mele ungare.

ȳcesta e cu atât mai regretabil, cu cât amintitorul schimbări personale, fără vătămarea vreunui drept legal sau constituțional, au sevrit ca basă numai considerațiunile de serviciu militar și prin ȳcestă cadu de sine consecințele trase din ele în mod ȳronat, precum regretabil e și aceea, că din cauza unor întâmplări singuratic se supune întreaga armată unei critice desaprobatore.

Spiritul armatei comune, care cuprinde în ea toate popoarele monarhiei, nu este și nu e permis să fiă altul, decât acela al supremului ei comandant, în care de sigur tocmai zace cea mai sigură garanție, că acest spirit și de aci înainte nu pte fi predominat de nici un alt sentiment, decât de nșuința de a emula în împlinirea fidelă a datoriilor, cari datorii ale armatei cuprind în sine nu numai apărarea monarhiei în afară, ci, stând departe de orice fluctuațiuni politice de partid, și apărarea legilor cu privire la susținerea ordinii înlauntru și prin urmare și a instituțiilor constituționale legale existente.

Nu mai nesciintă intenționată sau motive necurate ar pute prin urmare să ducă acolo, ca armata, care în războiu și'n pace totdeuna și-a făcut datoria cu fidelitate și cu abnegațiune, să o aducă în contradicere cu adevăratul patriotism, cu regele țerei și cu constituțiunea.

ȳeși ași trebui să cred, că precumpănind cu nepărtinire și fără pasiune faptele în populațiunea leală și cu judecată sănătoasă, susu amintita iritațiune va face loc unei dispozițiuni mai liniștite, ar fi posibil cu toate acestea ca continuându a dura mai lungu timp aceste mistificări, neliniștirea ar pute să fiă dusă în cercuri totu mai estinse, să se nutrească o amărăciune reciprocă și ȳcesta să ducă la urmări regretabile.

ȳvându deplină încredere în patriotismul d-tale dovedit, și consimțind cu vederile d-tale, sunt convins că îți vei îndrepta deosebita d-tale atențiune în ȳcestă cestiune, precum o și dorescu, și vei face cele de cuviință ca, unde e necesar, populațiunea să fiă lămurită pe cum se cuvine, și decă cu toate acestea s'ar ivi agitațiuni nelegale și condamnabile sau suspiționări, să fiă întâmpinate acestea cu totă asprimea legii.

Ischl, 7 August 1886.

(Semn.) Franciscu Iosif m. p.
Colomanu Tisza m. p.

SCRILE ȳILEI.

Profesorii dela institutul preparandial de stat din Arad promit lui »Ellenzék«, că »ȳeși fiitorii învățatori populari, încredințați creșterii și conducerii lor, sunt în cea mai mare parte nemaghiari, ei se silesc a le inspira cel mai sântu simțământ de cetățeni maghiari, se silesc a-i creșce de cei mai devotați apostoli ai »ideei de stat maghiar, ba și în privința materială — după modesta lor stare — voiescu a sprinjini tendințele naționale unguresci ce le urmărescu »Kulturegylet«-ulu și de aceea corpul profesoral al acestei preparandii se și înscrie de membru fundator al »Kulturegylet«-ului cu 100 fl. v. a. Pentru ca să-și arate și mai lămurit »patrioticul« lor zel, profesorii au stors și dela elevii lor, seraci ca vai de ei, o colecție de 13 fl. 35 cr. pe sēma »Kulturegylet«-ului. »Ce-i drept — adauge scrisoarea profesorală — e bagatelă ȳcestă sumă, d'ér intențiunea curată și mai v'erosu împrējurarea, că dintre 37 contribuabili numai nouă sunt, a căroră limbă maternă este cea maghiară, li dă o însemnătate deosebită.« — Ce de svercoliri zadarnice pentru un fiasco!

—x—

In urma deseloră arătări făcute guvernului ungu-

rescu de către congresele bisericesci asupra concubinatelor, guvernul a promis că va sta în ajutorul bisericei. Simpla arătare a unui preot ajunge de aci înainte ca solgăbirul său poliția să spargă o asemenea căsnicie imorală.

—x—

In săptămāna ȳcesta a petrecut câte-va ȳile în mijlocul nostru distinsul etnograf Rudolf Bergner, autorul scrierilor »Siebenbürgen, « »In der Marmoros« ș. a., în cari se vorbeșce mai imparțial despre Romāni decât în alte scrieri de soiul ȳcesta. D-nul Bergner a plecat, cu stimabila sa soție, ndi diminețā în România spre a-și continua studiile sale etnografice pentru opera sa ce voiescu s'o scrie asupra Romānie. Îu felicităm pentru frumosul și nobilul scop ce și l'a ales și dorim ca frații noștri de dincolo să-i dea totu concursul posibil.

—x—

ȳiurniștii dela tribunalele din Pesta, v'edend că ministrul justiției le-a refusat cererea d'a li se îmbunătăți s'orte, au hotărīt să se adreseze ministrului președinte Tisza, și decă nici ȳcesta nu va întreveni a li se mări diurna, atunci se aducă cestiunea înainte monarhului. Ministrul justiției le-a refusat cererea ȳicend deputațiunii ȳiurniștilor: »N'avem bani, scumpii mei amici, imi pare rău, d'ér nu v' pot ajuta.« — Unde sunt banii?

—x—

Representanța orașenescă a Brașovului a votat 100 fl. pentru monumentul lui Radetzki.

—x—

Ministrul unguresc de comerț și industrie, în înțelegere cu ministrul instrucțiunii, a ordonat, ca învățatorii școlilor de repetițiune și de industrie să pte un registru de evidență asupra neglijenței școlarilor care se se supună subprefecturii totu la 14 ȳile pentru pedepsirea lor.

—x—

In 18 August n. vor începe serbările ce le întocmescu compatrioții noștri Sași în onorea »Reuniunii pentru cunoșcerea ȳerii Ardealului (Siebenbürgische Landeskunde) și durēzā până la 25 August inclusiv Programul festivităților o vom publica în numărul viitor. Se speră, că la aceste serbări vor veni mulți oșpeți din afară.

—x—

In Deșiu s'a întâmplat următorul casu: La o mōșe d'acolo se prezentară doi bărbați mascați, li d'eteră o însemnată sumă de bani pentru ca să creșcă un copil de țitā, o puseră apoi să jure, că ea nu va trăda nimic, și se depărtară.

—x—

Unu »patriot,« care se află la băile din Wiesbaden, se adresează către »Ellenzék« cu o plāngere grozavă. Elu ȳice, că călătorind omul la aceste băi și trebuind să se despartă de patria sa, cu durere trebuie să se lipsescu de a mai auți din gura conductorilor de tron »puternicul« cuvēnt și terminul tehnic »Mehet,« și că abia pot urechile omului să se dedea cu lăpătosul »Fertig«. D'ér ȳcesta încă totu aru mai trece; ceea ce însă îl supără și mai multu pe »patriotul« este, că »ȳeși călătoria de aci până la Viena se face în cupee de ale călei ferate r. unguresci, totuș eșind de pe teritoriul unguresc, nu află în jurul drumului de feră decât literele M. A. V. »Magyar Allami Vasut« și nu »Magyar Királyi Vasut«, adecă: drumul de feră de stat unguresc, și nu: drumul de feră regesc unguresc. — Hazliu »patriotul«! D'ér curios și reacționari mai sunt și Nemții! Auți înderētnicia la ei, să nu introducă »puternicul« cuvēnt și terminul tehnic: »Mehet!« Inderētū mai sunt Nemții cu civilizația!

—x—

Cursul de igienă a școlilor va începe la 15 Septemvre n. c. la facultatea de medicină din Pesta și se va încheia la 15 Decemvre n. c.

—x—

Comandantul de corp general de cav. contele Nicolau Pejacsevich a sosit în Pesta.

—x—

In luna Iuliu au fost în Budapesta 40 de incendii, pricinind o pagubă de 12.003 fl., și rānindu-se 7 persoane, între cari 3 pompieri.

—x—

In ținutul Aporcei, mai mulți țerani v'endători de pāseri pe când se întorcēu din Pesta, au fost opriti de doi hoți în nōptea de 2 August n. luandu le 64 fl. Unul din hoți a și rānit pe unu țeran cu revolverul.

—x—

In valea Someșului s'au înmulțit porcii sēlbatici atât de mult, încat e temere că cucuruzele vor fi devastate.

—x—

Junimea romānă din Șiria (Vilagos) și juru va da un balu Vineri în 15/27 August a. c. în »Sala

nouă a ospetării mari« de acolo. Venitul este destinat spre scopu filantropic. Sub paușă se va juca jocul istoric al »Călușerilor« în costum național de către mai mulți tineri. Pentru comitetul aranjator: Milutin Petcovic, president. Aloisa Sida, casieră. Bilete de intrare: pentru persoană 1 fl.; pentru familie 2 fl. 50 cr. Inceputul la 8 ore s'era. Ofertele generose a se trimite la adresa Dōmnei casieră.

—x—

Duminecă în 27 Iuliu c. cu trenul de diminețā au mai plecat 44 Evrei din orașul Iași pentru America prin Hamburg. Totu cu acel tren au plecat și din T-Frumos numai 6 Evrei. Atāt la gara din Iași cât și la cea din T-Frumos, emigranții au fost conduși de mai mulți din rudele și amicii lor. La plecarea emigranților din Iași, la gara din Podul-Illoe au fost întâmpinați de mai mulți coreligionari, urāndu-le drumu bun. ȳilele trecute au plecat din orașul Bērladū câte-va familii evreesci ducēndu-se la America. Dumineca viitoare, vor pleca totu pentru America încă câte-va familii, din care mare parte, sunt meseriași.

—x—

»Voința Națională« spune, că în săptămāna trecută s'au transportat din gara Bērladū, pentru Galați, 50 vāgone cu cereale, în greutate de 590.000 kgr., și 4 vāgone cu spirtu.

Spaime patriotice.

»W. A. Ztg.« primescu din Stanislau cu data de 8 August n. următoarele rēnduri, cari nu pte recomandă voinicia și cavalerismul »patrioților« noștri:

In săptămāna trecută mai mulți cetățeni de aci întreprinseră o excursiune prin orașele Nadworna, Delatin, Mikuliczyn și Jablonica, situate în pitoresculu ținut al Carpaților la Siget în Ungaria nordică. Intorcēndu se din Siget, ajunseră în Körös-Mezō la grānița galițiană. Abia intrară aci într'unu birtu, când ȳtā că intră trei gendarmi cu baionetele în pusc. Conducătorul acestora comandă în gura mare: »ȳncărcați!« și cu voce de stentor făcu cunoscut călătorilor, că sunt arestați și că imediat trebuie să i urmeze. Aceași s'orte lovi și pe birjarul. Explicările nu ajutară nimic. Călătorii, încungiurați de gendarmi, se duseră fără să scie unde. Locuitorii orașelului alergară după ei, vorbind unele și altele despre »criminali«, cari fură duși înainte solgăbirului. Cu fiecare s'a încheiatu proces verbalu. Inzadaru se provocară arestații la numeroșii cunoscuți din Körös-Mezō și Rachow, unde inoptaseră, arātără chiar hārtiele de legitimare, cerură să se telegraficeze pe cheltuiala lor la căpitania din Stanilau pentru a se cere deslușiri despre persoană lor, tōte n'ajutară nimic. După încheierea procesului verbalu, fură escortați de trei gendarmi cu baionetele în pusc în casarma gendarmeriei. Solgăbirul telegrafă la Siget și sosi curēndu răspunsul, că imediat plecă o comisiune, ȳr până la sosirea ei arestații să fiă supraveghiați câtu se pte de strictu. Călătorii petrecurā nōptea în cea mai panică situațiune. Comisiunea semnalată însă nu veni. Abia în ȳia următoare sosi o însărcinare telegrafică d'a libera pe arestați.

Care fusese cauza acestei stranie aventuri? Nici o alta, decât că doi dintre călători aveau pe capu șepci albe de pānză de forma cum pōrtă oficerii ruși. Aceste șepci deșteptară la autoritățile din Siget bănuiala, că călătorii sunt oficerii ruși, și că de aceea au plecat așa în grabă din Siget. Autoritățile unguresci hotăriseră dec, să urmărescu pe străini și în același timp se adresaseră cu o asemenea cerere la Lemberg, Stanislau și alte orașe ale Galiției. Comisiunea trimesă din Siget constatase însă pe drum, și anume în Rachow, unde cățiva dintre călători aveau numeroși cunoscuți, că aci are de a face cu bun și patrioți cetățeni austriaci, ȳr nu cu spioni ruși, și așa fură liberați. Șepci după croiala rusescă nu sunt așa d'ér de recomandate pentru călătorii în Ungaria.

De comentariu nu mai e nevoie.

Din ținutul Reghinului sāsesc, Iulie 1886.

Delicatelă unguresc. In săptămāna trecută s'a întâmplat în cancelaria pretorială a cercului de jos a Reghinului o pertractare interesantă. Causa pertractării unu lucru de puțină însemnătate. Ca acuatoru a fost unu poporeanu român, ȳr ca acuatoru preotul, respective parochul poporeanului. Fiindcă acel om de mai mulți ani ca »nemes ember« face organelor statului multe servicii, parte ca cortēșu pe la alegeri de deputai, parte ca denunțiantu, ȳr preotul e unu bunu Romānu cu simțăminte destul de probate. Pretorele Körōsi Albert, cu ori ce prețu a voit să aducă lucrul acolo, ca să pōtă pedepsi pe preot și favoritului său să i dea îndoit curagiu la continuarea funcțiunii sale, ba pte să bage o mare spaimă în toți preoții romāni din acestu juru, s'a folosit, după cum spune preotul și alții cari

au fost de față la acea pertractare, de toate apucăturile câte le-a sîrut, la cari preotul parte a tăcută parte a făcut unele observări, când vedea că pretorele trece toate marginele echității. În urmă se da voia și preotului ca acusat să se desculpe.

Vedîndu Pretorele că preotul începe a răsturna cu argumente puternice totu lucrul și cugetîndu că va pute încurca și confunda pe preot a început a tracta cu dînsul cît se pôte de dur și a bate cu pumnul în mîsă apărîndu pe acuator. Preotul însă fără ași perde curagiul s'a adresat cîtră Pretore în modul următor:

„Domnule solgăbiru, fi bun și tracteză cu mine omenesce și ca cu om, căci eu nu am pășit nicl pă-î dîscu porcii nimînu, ci sînt un preot român, căci la din contră esu afară din cancelariă. La aceste Pretorele Albert Körösi a răspuns: „De vei eși numai decăt te aducă inapoi cu gendarmii. Poftim delicateță ungurăscă!

Își pôte închipui orî și cine că, decăt voinicosul Pretore cu un preot tracteză atăt de dur, atunci cum va tracta cu un om de rînd? De aci vine că sîrmanii birii comunale cînd mergu în vre-o causă la Pretorele îi apucă frigurile de frică și terore, pentrucă pentru tôte nimicurile îi pedepsece dela 5—20 fl. v. a. Pentru totu bagatelul ce nu se pôte implini la terminu, din causa nenumăratelor lipse și neajunse, le trimite pandurul ca „bîntetă posta“ și decăt sîrmanul biru nu pôte și nu are ce lua de pe om, căruia nu i-a rămas decăt sufletul în oșe, trebe se dea pandurul 2 fl. pe și de mîncare și bîntu cît îi va lua burta. De aci vine că sîrmanii notarî mai cu sîmă decăt sîntu Român și decăt nu i se trag pe dinainte în cote și 'n genunchi, orî nu i facu servicii „patriotice“, trebe se tremure ca varga cînd șeful lor începe a dicta și impune la sarcini ca un adevărat pașă turcesc.

De aci vine că mai tôte comunele românesce, destul de lipsite de bani, chiar și fără voia au fost silite să se facă membre la „Kulturegylet.“ De aci vine că nicl un notar românesc n'a cutezat a-și deschide gura, cînd pretorele le-a impus să se facă membrii la „Kulturegylet.“ Ba cutezanța d-lui Körösi în zelul său de a câștiga cît se pôte de mulți membrii la „Kulturegylet“ a mers pînă acolo, încăt în primăvera trecută cînd a amblat la revidarea rațiunilor comunale, a insistat cu destulă îndrăsnie pe lângă cel mai veteran preot român ca să se facă membru la „Kulturegylet“ și după ce a primit dela acesta un răspuns demn de un bărbat încărunit în lupta cu exterminatorii de naționalități: „că nu voesc a-mi păta caracterul național acum la adînci bătrînețe,“ a rămas opărit, ca și după pertractarea amintită mai sus, mai rămîndu-i spre consultare cugetul de a-și răbuna „la ocaziune.“

În fața acestor abuzuri, cu toții ar trebui să-i adresăm un puternic „Quo usque tandem abutere domine Körösi pacientia nostra.“

Să lăsăm la o parte egoismul. Curagiu și bărbăție, s'avem solidaritate și statornicie în apărarea intereselor juste și onorei scumpei noastre națiuni, și atunci vom fi cu toții respectați și tratați omenesce de dușmanii noștri.

Valea Bistriței, 10 Augustu 1886.

(O reprezentațiune teatrală de diletanți. Decorarea proto-notariului Pănczel — Năsdrașăni ungurăscă.)

Onorate d-le Redactor! La 1 Augustu st. n. a. c. inteligenta română borgovenă a arangiat în localitățile școlii normale din Borgo-Prundu o reprezentațiune teatrală de diletanți urmată de o petrecere de joc. Piese ce s'au executat cu amintita ocaziune au fost: 1) „Soldan Vitelul“ cântecul comic de V. Alexandri, jucat de d-lu I. Dologa. 2) „Cărlanii“ vodevil în un act de C. Nugruzi; persoanele:

Leonescu, fecior de boier, d-nul Eliseu Dan; Miron, Terente, țeran, d-nii Simeon Pahone și Georgiu Ghiță; Domnica, nevasta lui Miron, d-șora Lucreția Vrașmaș; Vochița, nevasta lui Terente, d-șora Iosefina Buta. În genere luîndu reprezentațiunea pieselor a succedut foarte bine, onore d-șorelor și d-nilor diletanți, cari prin interpretarea bine nimerită a rolurilor d-lor au știut să încante atăt de mult numerosul public ce era de față. În special însă d-șorele Lucreția Vrașmaș și Iosefina Buta prin farmecul înfățișării d-lor, prin eleganța costumelor naționale și îndemnarea jocului de scenă — deși numai începătoare pre acestu teren — întru atata a știut fermeca pe auditori, încăt le-ar fi totu ascultat. Dér și on. public de față nu le-a rămas nerecunosător, căci aplausele și strigările de „ura“ și „să trăiescă“ era să nu mai înceteze.

După sfîrșitul „reprezentațiunei teatrale“ a urmat danțul, care cu vioiciunea înăscută Românașului începîndu-se cu frumoasa „Horă“ s'a continuat cu Ardeleana apoi cu „Romana“ și s'a încheiat cu „Borgovena“ — S'au mai jucat și rotunde, precum și 4

„Quadrille“ de preste 60 de părech. Costumele naționale au fost reprezentate binișor, stimă gingașelor d-șore, cari și-au ținut de fală de a parada cu dînsese. Ar fi foarte de dorit ca și pe viitor la astfel de ocaziuni să facă totu astfel.

Nu a lipsit dela această petrecere nicl costumul național bărbătesc, purtat fiind de vre-o patru voinici tineri Românași. Își ridea inima și parcă mai uitai de necasurile țilelor ce ne-au ajuns, cînd vedeai înșirîndu-se în frumoșele noastre danțuri tineri costumați cu fete costume.

Din frumoșă cunună de d-șore și dame ce au luat parte la această petrecere, amintesc pe d-șorele: Lucreția Vrașmaș, Iosefina Buta, Pascu, Veronica Popu, Veturia și Constanța Flămîndu în costume naționale. În toalete de petrecere: d-șorele Florica Danu, Flămîndu ș. a. Dintre d-ne: d-na Catu din Tîrgul-Mureșului, Raveca Monda, d-na Vintila, Usier, Onea, Beșă Candale, Sangoan, Strimbu, Pavelu, apoi d-nele Șuțu și Pahone costume ș. a. ș. a.

Petrecerea s'a încheiat pe la orele 5 dimineața.

Pe ziua de 4 a. l. c. s'a fost conchemat o Congregațiune extraordinară a comitatului întrunit Bistrița-Năsăud. Și adevă reprezentanții Comitatensii — puțini căli au venit — au fost întruniți în această țil în Bistrița cu scopu ca să asiste la decorarea adjutantului pașallei „Banffy“, a protonotariului „Pănczel“ importat din Comitatul de mustră aici la Bistrița. Că, cari sînt marile merite pentru cari „Pănczel“ a fost decorat, numai Tisza, Banffy și dînsul pôte ar sci a vi le înșira. Noi însă, cești cari nu putem străbate în misteriele ocărmuitorilor, fără judecăm lucrurile după faptele ce le vedem și suferim, fără mustrare de conștiință și fără frică că greșim putem dice: Că decorați ce lui „Pănczel“ în ziua de 4 l. c. i s'a aninat pe peptu, nu are de a mulțumi altor merite, decăt nu zelului ce în calitatea sa de funcționar l'a dovedit întru persecutarea și amărirea Românilor...

Eu prea cred că puține state — ce le place de a se gera de civilizate — se vor fi aflînd în lume în cari se pôte întempla lucruri, de cari se întempla pre la noi. Ascultați numai și vă mirați!... Comunitatea bisericăscă gr. cat. din Borgo-Bistrița, voesc a-și repara biserica. Consistoriul episcopesc din Gherla ca să pôte aproba repararea bisericii din fondul ei, cere un proiect de spese făcut de un pricepător de lucru.

Pricepător de lucru nefind în comună, preotul gr. cat. local se adresează cu o scrisore compusă în limba română și cere dela protoinginerul comitatensu, d-lu „Kovacs“, ca să permită — lucru firesc pe plată — unui inginer din centru să vină pînă la B. Bistrița și să facă cerutul proiectu. Dér ce credeți, ore ce a făcut d-lu „Kovacs“?... Nu numai că nu a lăsat pe vre-un inginer din centru să mîrgă în amintita comună, ci simplamente rugarea preotului din B. Bistrița i-a respins-o cu observarea: Că nu se pôte primi, deoarece nu e scrisă în limba statului.

Etă dér erăși un model de dragoste ungurăscă cîtră limba română și cu tôte acestea noi totu dormim somnul peșelui. Avisu celor ce au urechi de auditu!

— borgovanul —

Diracțiunea executivă a căilor ferate de stat din Clușiu ne trimite spre publicare următoarele: „Intrînd în viață cu începere dela 1 Augustu n. noua organizare a direcțiunii căilor ferate de stat, s'au luat dispozițiuni ca orice fel de desdăunare sau rebonificare pentru pagubele pricinuite prin stricarea, pierderea sau întârzierea mărfurilor, bagajelor, animalelor sau altor obiecte date pentru transportare pe calea ferată, precum și taxele plătite din greșelă preste tarifele stabile, se vor plăti atăt la transportul interne cît și la transportul în străinătate de cîtră direcțiunile executive în interiorul cercului lor de activitate. Direcțiunile executive s'au instituit la a) Budapeșta, b) Agram, c) Clușiu, d) Arad, e) Szabadka. Reclamațiile se pôte face s'au la direcțiunea executivă, în slă cărei cerc se află expeditorul, sau la aceea, de care se ține stațiunea, pentru care a fost menit transportul. Pentru portul Fiume, existînd o direcțiune separată, reclamațiile privitoare la acestu port se vor face acolo. Recursurile contra hotărîrilor direcțiunilor numite au să se trimetă direcțiunii centrale din Budapeșta, dér pe calea direcțiunilor executive, care pentru o mai grabnică rezolvare le va trimite împreună cu actele lor proprii la direcțiunea centrală.

Ultime sciri.

Paris, 12 Augustu. „Le Temps“ crede, că scopul întrevederii dela Gastein este de a lua măsuri de siguranță față cu Rusia și de a căuta să formeze o ligă în care ar intra Austria, Germania, Italia și Anglia pentru menținerea „statului quo“ în țările din Balcani și de a basa viitorul peninsulei pe dezvoltarea regulată a micilor state crescine.

Viena, 12 Augustu. — Se acreditează scirea, că d. Giers ar merge la 19 Augustu să viziteze la Gastein pe prințul de Bismark.

Londra, 12 Augustu. — Se comunică din St. Petersburg diarul „Standard“, că „pressă rusă recunosc, că după întrevederea dela Gastein triplă alianța e înlocuită prin alianța austro-germană.

München, 12 Augustu. — Consiliul municipal din München, fiind invitat să participe la jubileul bibliotecii orașului Buda, a refuzat această invitație din causa tratamentului la care sînt supuși Germanii în Ungaria.

DIVERSE.

Vieță lungă. — Unu diaru din Bale, „Allgemeine Schweizer Zeitung“, povestesc că la 28 Iulie a murit într'o vilă apră de Saint-Gincolphe o femeie în etate de 126 ani, d-na Richard, născută Dietrich, din Bale, unde s'a născut în 1860. În 1782, ea se căsătorî cu unu Sarasin și în 1786 cu unu Dubois din Auvergnier. Acesta fugi în Spania în 1790, și dînsa se căsătorî pețru a treia oră cu unu Richard care fu omorît în 1798 în lupta dela Grauholz, apră de Berna. Pînă la vârsta de 109 ani, defuncta citea fără ochelari; în cursul celor din urmă deșce ani ai lungi sale vieți, ea nu eși dintr'o stare de somnolență caracteristică.

Universitățile germane. — După o statistică făcută acum de curînd, numărul studenților trecuți în matriculele celor 21 Universități germane se urcă la cifra de 28,021, și anume: 1. Berlinul, 4,434; 2. Lipsca, 3,060; 3. Munich, 3,035; 4. Hal, 1,518; 5. Breslau, 1,425; 6. Tubing, 1,403; 7. Würzburg, 1,369; 8. Friburg, 1,319; 9. Bon, 1,293; 10. Goetting, 1,076; 11. Heidelberg, 1,036; 12. Gaißwald, 1,016; 13. Marburg, 938; 14. Erlangen, 909; 15. Königsberg, 871; 16. Strassburg, 856; 17. Iena, 650; 18. Kiel, 542; 19. Gießen, 513; 20. Rostock, 313. Crescerea numărului studenților este foarte mare în anii din urmă. În 1880, cifra lor se urca la 20,988, și astăzi, este 28,021. Numărul studenților a crescut mai mult în facultățile de litere, de teologie și de medicină, astfel după cum reiese din tabloul următor: teologi protestanți, 2,315, în 1880, și 4,683 în 1886; teologi catolici, 638 în 1880 și 1,197 în 1886; studenți în medicină, 4,18 în 1880 și 8,308 în 1886. Numărul studenților în dreptu a decrescut din 5,201 în 1880, numărul a decrescut la 5,914 în 1886. În facultatea de litere numărul studenților a crescut ce 103, adică din 8816 în 1880, s'a făcutu 8,919 în 1886.

Unu irlandesu fericit. — Sîntu Irlandesii cu adevărat fericiti. Intre alții, putem cita pe așa numitul Robert I. Creighton. Acestu norocit personaj a servit cinci-spre-dece ani în bioururile unui diaru din Irlanda, pentru a face curse și a serie bande de adresă. După ce a exercitat cîtva timp această profesiune puțin distinsă, învăță tipografia, apoi din tipografia trecu la gradul de reporter pentru unu diaru din Belfast și din Londonderry. Dér ambițiunea lui nu era satisfăcută. După cît-va timp, plecă în Austria, și se dîce, acum doi ani, că fundase la Anckland unu diaru, foarte răspîdit, avîndu titlul de Southern Cross. Pînă aci lucrurile s'au petrecut nu se pôte mai bine. Dér Robert Creighton trebuia să mîrgă mai departe. Astfel s'a primitu sciri că Robert Creighton de cît-va timp locuesce în Honolulu, capitala insulelor Sandevichi și a fostu numit de Kala-Kawa regele acestui archipelagu, în postul de ministru al afacerilor streine! De aci înainte, Irlandesul nostru, care era trimis altă dată să aducă pahare cu bere pentru tipografia unui diaru din Crin, va trata, ca putere cu putere, cu principele de Bismarck, cu d. de Giers, cu d. de Robilant și cu lordul Iddesleigh!

Unu studentu de 106 ani. — Se scrie din Peking că unu literat din Szechen, în etate de 106 ani, se presintă la examenul de doctorat. Elu era însoțit de soția sa și doi din fii lui, unul în etate de 90 de ani și celălalt de 80 de ani. Celălți candidați, cari arătau moșneagului totu felul de dovești de prevenințe și de respectu, îi dădeau titlul de „bătrănu măestru,“ dér elu insista ca să i dîcă puru și simplu „camaradu.“

Descoperire arheologică. — La fabrica de cărămiți din Racoșu lucrătorii săpîndu la lutu, au dat de nisce urme de pîtră ce conține oșe omenesce. Afară de asta s'a descoperit unu mormîntu mai mare, în care se aflau scheletul unui om și al unui cal împreună cu resturile unui echipament de călăreț. Se pare a fi mormîntul unui conducător de armată din timpul emigrațiunei poporelor. Obiectele aflate s'au dat muzeului antropologic.

Editoru: Iacobu Mureșianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 7 Augustu st. n. 1886

Rentă de aur 4%	108.45	Bonuri croato-slavone	105.25
Rentă de hârtie 5%	95.25	Despăgubire p. dijma de vinu ung.	100.25
Imprumutul căilor ferate ungare	154.75	Imprumutul cu premiu ung.	123.70
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (1-ma emisiune)	100.70	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	126.25
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (2-a emisiune)	128.50	Renta de hârtie austriacă	85.85
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostiu ung. (3-a emisiune)	120.—	Renta de arg. austr.	86.60
Bonuri rurale ungare	105.20	Renta de aur austr.	121.20
Bonuri cu cl. de sortare (1-5)	105.10	Losurile din 1860	143.80
Bonuri rurale Banat-Timșu	105.20	Acțiunile băncii austro-ungare	871.—
Bonuri cu cl. de sortare	105.20	Act. băncii de creditu ung.	289.50
Bonuri rurale transilvane	105.20	Act. băncii de creditu austr.	281.40
		Argintul — Galbin	—
		Impărătesci	5.94
		Napoleon-d'or	10.01
		Mărci 100 imp. germ.	61.85
		Londra 10 Livres sterlinge	126.20

Bursa de București.

Cota oficială dela 31 Iulie st. v. 1886.

	Cump.	vënd.
Renta română (5%)	93 1/2	94—
Renta rom. amort. (5%)	98—	98 1/4
convert. (6%)	88 1/2	89—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	103 3/4	104—
" " (5%)	87 3/4	88—
" " urban (7%)	100 1/4	101—
" " (6%)	92—	92 1/4
" " (5%)	83—	83 1/4
Banca națională a României 500 Lei	1025	1030
Ac. de asig. Dacia-Rom.	272	276
" " Națională	215	222
Aurü contra bilete de bancă	13.70	13.90
Bancnote austriace contra aurü.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovü

din 9 Augustu st. n. 1886.

	Cump.	Vënd.
Bancnote românesce	8.70	8.72
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'or	9.97	10.—
Lire turcesce	11.27	11.30
Imperiali	10.26	10.29
Galbeni	5.88	5.92
Scrisurile fonc. »Albina»	100.50	101.50
Ruble Rusesci	121. 1/2	122. 1/2
Discontulü	7—10 %	pe anü.

Nr. 745/1886.
a. f. sc. c. d.

Escriere de concursü.

La scöla fundatională elementară poporală de fetițe din Năsăudü e de ocupatü unü postü provisoriu de învățatorü seu învățătoare, pentru propunerea obiectelorü usitate la scölele poporale elementare cu limba de propunere românescă, cu care e împreunatü salariulü an. de cincü sute fl. v. a.

Doritorii de a dobândi acelu postü au de a demonstra:

1. Că au absolvatü cursulü preparandialü ordinarmite.
2. Că suntü în stare a propune obiectele după planulü ministerialü de învățământü și suntü în stare a propune obiectele în limba română, ca limbă de învățământü.
3. Cu carte de botzë spre a documenta că în ce etate și de ce religione suntü.
4. Carü se află în serviciu și cu atestatele de serviciu de până acum.

Suplicele provëdute cu documente se vorü substerne la comisiunea administratöre de fondurile scolastice centrale până în 24 Augustü 1886 la 6 öre séra căci mai târziu nu se vorü accepta.

Din ședința comisiunei administratöre de fondurile scolastice centrale din districtulü:

Năsăudü, 14 Iuliu 1886.

Președintele:
Ioanü Ciocanü.

Secretarulü:
Ioachimü Mureșianu.

Schimbare de localü!

I. SABADEANU

s'a mutatü

cu prävălia de încălțăminte și pălării

in casa vëduvei I. Sotirü,

strada căldărarilorü Nr. 485.

Noua prävălia s'a asortatü bine cu totü felulü de încălțăminte pentru civili și militari, de cea mai solidă calitate și de moda cea mai nouă. Atrage totodatä atențiunea On. publicü, că în noulü localü va vinde numai pentru unü câștigü förte modestü cu prețuri câtü se pöte de reduse și eficiente pe banü gata, și se rögä pentru încrederea Onor. publicü, cu care l'a onoratü și până acuma.

3—3

CANCELARIA NEGRUȚIU.

în Gherla — Sz. Ujvár — (Transilvania.)

DESCHIDE ABONAMENTE PE ANULÜ 1886 LA:

„Amiculü Familiei.“ Diarü beletristicü și enciclopedicü-literarü cu ilustrațiuni. Va eși în 1-a și a 15-a și a luni în numerü câte 2—3 cöle; și va publica poesii, romanuri, novele, schițe, piese teatrale, studii sociale, asticolü scientifici, amënunte de instrucțiune și distracțiune ș. a. Prețulü de abonamentü pe anulü întregü e 4 fl. pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

„Preotulü Românü.“ Diarü bisericescü, scolasticü și literarü. Va eși în broșuri lunare câte 2 3/4—3 1/4 cöle; și va publica articulü din sfera tuturorü sciințelorü teologice și între acestea de predicü pe Dumineci, sërători și diverse ocașiuni, mai depörte studii pedagogice-didactice și științifice-literare. Prețulü de abonamentü pe anulü întregü e 4 fl., pentru România 10 franci plătibili și în bilete de bancă și în timbre postale.

Abonanții primesc unele premii de valöre și-si potü procura cu prețuri förte reduse töte opurile din ediția nösträ.

— **Colectanții primescü gratis alü patruea exemplarü.** —

Totü acolo au apărutü și se află de vëndare:

- Biblioteca „Săteanului Românü.“** Cartea I. II., III., IV. cuprindü materii förte interesante și amusante. Prețulü töte patru 1 fl.; câte una deosebitü 30 cr.
- Biblioteca Familiei.** Cartea I. Cuprinde materii förte interesante și amusante. Prețulü 30 cr.
- Carmen Sylva.** Prelegere publicä tinută în saale gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicoarä. prof. gimn. Cu portretulü M. S. Regina României. Preț. 15 cr.
- Colectä de Recepte** din economiä, industriä, comerțu și chemie, pentru economi, industriași și comercianți. Prețulü 50 cr.
- Apologlä.** Discusiuni filologice și istorice maghiare privitore la Români, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Siläși. Partea I. Paulü Hunfalvy despre cronica lui Georgiu Gabr. Șincai. Prețulü 30 cr.
- Renascerea limbii românesce** în vorbire și scriere, invederitä și aprepäatä de Dr. Gregoriu Siläși. Broșura I., II., III. Prețulü broșurii I., II. câte 40 cr.; broșura III. 30 cr. Töte trei împreună costä 1 fl.
- Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români.** De V. G. Borgovanü. Prețulü 15 cr.
- Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu.** Unü volumü de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulü redusü (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.
- Trandafiri și viorele,** poesii poporale culesse și adnotate de Ioanü Popü Reteganulü. Unü volumü din 14 cöle. Prețulü 60 cr.
- Ifigenia în Aulida.** Tragediä în 5 acte, după Euripide, tradusä în versuri de Petru Dulfu. Prețulü 30 cr.
- Ifigenia în Tauria.** Tragediä în 5 acte, după Euripide, tradusä în versuri de Petru Dulfu. Prețulü 30 cr.
- Branda seu nunta fatalä.** Schițe din emigrarea lui Dragoș. Novelä istorică naționalä. Prețulü 20 cr.
- Elü trebuie së se însöre.** Novelä de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețulü 25 cr.

- Puterea amorului** Nuvelä de Paulina C. Z. Rovinarü. Prețulü 20 cr.
- Numerii 76 și 77.** Narațiune istorică după Wachsmann, Je Ioanü Tanco. Prețulü 30 cr.
- Herman și Dorotea,** după W. de Goethe, traducțiune liberä de Constantin Morar. Prețulü 50 cr.
- Economia** pentru scölele poporale de T. Roșiu. Ed. II. Prețulü 30 cr.
- Petulantulü.** Comediä în 5 acte, după Aug. Kotzebue, tradusä de Ioanü St. Șuluțiu. Prețulü 30 cr.
- Probitatea în copiläria.** Schiță din sfera educațiunii, după Ernest Legouvë, membru alü academiiei franceze. Prețulü 10 cr.
- Nu më uita.** Colectiune de versuri funebrele, urmate de iertäciuni, epitații ș. a. Prețulü 50 cr.
- Tesaurulü dela Petrösa seu Cloșca cu puilü ei de aurü.** Studiu archiologicü, de Dionisiu O. Olinescu. Prețulü 20 cr.
- Indreptarü teoreticü și practicü pentru învățământulü intuitivü** în folosulü elevilorü normalü (preparandiali), alü învățatorilorü și alü altorü bărbați de scölä, de V. Gr. Borgovanü, profesorü preparandialü. Gherla. Imprimeria „Aurora.“ 1885. Prețulü unui exemplarü cu porto francatü 1 fl. 80 cr. Acestü opü cu devisa: „Totü ce putemü arëta, së arëtämü pruncilorü!“ este dedicatü educatorilorü și învățatorilorü, pläpändei generațiunii a pläpändei generațiunii a poporului românü, a acelu poporü, ce s'a luptatü mai multü pentru limbä decätü pentru viëtä. Edițiunea acestui manualü în octavü mare cuprindëndü 341 pagine, tiparü garmondü e frumösä și tare pläcutä ochiului. In modesta nösträ literaturä pedagogică, nu aflämü nici unü opü, nici unü manualü întocmitü după lipsele scölelorü nöstre în mësura, în care este acesta; și trebuie së constatämü cu

- pläcere, că autorulü la redactarea acestui manualü a desvoltatü multü zelü împreunatü cu o rarä diligență intențiune sincerä insoțitä de unü studiu seriosü și îndelungatü prin ce s'a făcutü demnü de lauda și sprijinirea publicului românü, mai alesü a celorü în prima linie interesatü, cărorä nu hesitämü nici unü momentü a-lü recomanda cu tötä căldura.
 - Manualü de gramatica limbii române** pentru scölele poporale în trei cursuri, de Maximü Popü, profesorü la gimnasiulü din Năsăudü. Prețulü 30 cr.
 - Manualü de stupăritü,** de Ioanü Costinu. Cu 36 figurü explicative. Prețulü cu porto francatü 70 cr.
- Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:**
- Miculü Märgăritarü sufletescü.** Cärticică de rugăciuni și cântări bisericesce frumöse ilustratä, pentru prunci scolarü de ambe sexele. Cu aprobarea jurisdicțiunii sup. bisericesce. Prețulü unui exemplarü broșuratü e 15 cr. legatü 22 cr. legatü în pânzä 26 cr.; 50 de exemplare broșate 6 fl., legate 9 fl., legate în pânzä 12 fl.; 100 exemplare broșurate 10 fl., legate 17 fl., legate în pânzä 22 fl.
 - Cärticică de rugăciuni și cântări** pentru prunci scolarü de ambe sexele. Cu mai multe icöne frumöse. Prețulü unui exemplarü trimisü franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl. 100 exemplare 5 fl. (Edițiune pentru greco-catolici și altä edițiune pentru greco-orientali. Së se noteze: care edițiune së cere.)
 - Visulü prä santei vergure Maria,** a Născëtörei de Dumneșeu, urmatü de mai multe rugăciuni frumöse. Cu mai multe icöne frumöse. Prețulü unui exemplarü trimisü franco e 10 cr.; 50 exemplare 3 fl.; 100 exemplare 5 fl. v. a.

Totü acolo së plätescü cu prețuri urcate acțiile dela „Albina“ și „Furnica“ și cu prețurile originale acțiile dela „Ardeleana“, „Mureșiana“, „Timișana“ și „Economulü.“